

RECENZJE / REVIEWS

A. Chabior, A. Fabiś, Joanna K. Wawrzyniak:
Starzenie się i starość w perspektywie pracy socjalnej,
Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2014

Starzenie się społeczeństwa wielu krajów europejskich spowodowało zwiększone zainteresowanie problematyką późnej dorosłości i zaowocowało pojawieniem się licznych publikacji z tego zakresu. Recenzowana książka koncentruje się wokół zagadnień starzenia się i starości oraz zjawisk z nią współwystępujących. Chociaż poruszane kwestie nie stanowią jakiegoś szczególnego novum, jednak wydawnictwo to wyróżnia przede wszystkim porządkujący charakter oparty na bieżącej wiedzy z zakresu gerontologii społecznej.

Całość stanowi dwie części, pierwsza „Człowiek stary i jego wspomaganie w środowisku” to podręcznikowa synteza treści związanych z samym procesem starzenia się oraz uwarunkowaniami różnych form wsparcia, opieki, pomocy na rzecz człowieka starego. W tej części tej zostały zebrane informacje na temat diagnozy potrzeb, uwarunkowań zdrowotnych, ekonomicznych i społecznych ludzi starych, włącznie z patologiami i zagrożeniami, jakie występują w późnej dorosłości. Druga część publikacji „Praca socjalna z osobami starszymi” koncentruje się na działaniach pracownika socjalnego wobec osób starszych i ma charakter bardziej metodyczny. Odnaleźć można tu szeroko rozbudowane rozdziały poświęcone opiece, włącznie z opieką paliatywną. Opisana została rola instytucji pomocowych oraz formy wsparcia społecznego w podnoszeniu jakości życia seniorów. Oddzielny rozdział poświęcono samym pracownikom socjalnym w perspektywie zagrożeń mogących wystąpić w pracy na rzecz człowieka starego, jak również aktualną rolę superwizji w pracy socjalnej z ludźmi starszymi.

Autorzy uwzględniają w swoich rozważaniach grupy zagadnień związane z opieką, pomocą, wsparciem, aktywizacją i edukacją seniorów. W tekście znajduje się wiele cen-

nych informacji dotyczących zarówno głównych instytucji pomocowych, jak i różnorodne oferty wspomagającej. Omówione są różnorakie formy terapeutyczne znamionujące cechy pracy socjalnej. Przedstawiane treści dodatkowo są wzbogacone danymi z raportów i programów rzetelnie zobrazowane w postaci wykresów i tabel z ważnymi informacjami. Każdy rozdział kończy krótkie zestawienie zalecanej literatury, pomagającej pogłębić wiedzę z danego obszaru.

Zaletą wydawnictwa jest z pewnością zebranie licznych danych i używanie bardzo przystępnego, zrozumiałego języka oraz przemyślana i uporządkowana struktura, która wprowadza czytelnika w trudne zagadnienia z ogromnym spokojem i precyzją. Autorzy odnoszą się w nielicznych miejscach do badań własnych, co powoduje pewnego rodzaju niedosyt, oczekiwanie czegoś więcej. Niewątpliwie mankamentem tej publikacji jest także niewielkie nachylenie metodyczne całości. Można mieć również zastrzeżenia do korekty językowej. Monografia nie stanowi syntetycznej całości, lecz zachęca do otwarcia się na dialog i zaangażowania w poznanie losu starego człowieka, który przecież dotyczy każdego z nas.

Zaproponowany tom, nr 12 z serii Nowa Praca Socjalna, jest z pewnością wartościowy i dobrze się stało, że w całej serii trzydziestu tomów, jeden z nich został poświęcony problematyce starzenia się i starości. Książka ta poszerzyła zbiór prac rodzimych badaczy procesów starzenia o kolejną ciekawą pozycję. Przede wszystkim może zainteresować andragogów i gerontologów. Stanowi również świetny materiał dla praktyków: pracowników socjalnych, opiekunów osób starszych, polityków społecznych, czy nawet opiekunów rodzinnych. Powinni też zapoznać się z nim przedstawiciele innych nauk społecznych oraz studenci tego typu kierunków. Może ona być przydatna zwłaszcza studentom pracy socjalnej, ale także pedagogiki, socjologii czy pokrewnych dyscyplin.

Publikacja zawiera również szereg interesujących wątków teoretycznych i praktycznych, dedykowanych nie tylko do pracowników socjalnych, czy działaczy społecznych. Informacje obejmujące nietypowe funkcje i formy kształcenia mogą posłużyć do edukacji innych grup społecznych. Myślę tutaj, zwłaszcza o edukacji kobiet, rodziców czy osób zagrożonych wypaleniem zawodowym. Prócz inspiracji jako takiej, publikacja ta niesie bowiem ze sobą możliwość zmiany perspektywy, z jakiej zwykliśmy spoglądać na konsekwencje podejmowanych działań pomocowych i wspierających seniorów. Rozpowszechnienie wielu informacji zawartych w tej monografii niewątpliwie mogłoby wpłynąć na zmianę postaw osób młodych wobec osób starszych, przeciwdziałając panowaniu negatywnego pojęcia i postrzegania starości, nawet przez same osoby starsze.

Anna Kawula